

ÎNCHEIERE

13 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii : Sveatoslav Moldovan, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ludmillei Malai, succesor în drepturi Iurii Golovatii împotriva Liudmillei Zaporojeț și Victor Zaporojeț cu privire la încasarea datoriei și transmiterea silită în posesie a bunului gajat,

cererea reconvențională a Liudmillei Zaporojeț împotriva lui Iurii Golovatii cu privire la obligarea să solicite radierea gajului din Registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014, prin care acțiunea inițială a fost admisă, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă,

c o n s t a ț ă:

La 10 februarie 2012, Ludmila Malai a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liudmillei Zaporojeț cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 10 februarie 2009, Liudmila Zaporojeț a împrumut de la dînsa suma de 20.000 euro cu o rată lunară a dobânzii de 3% cu obligația de returnare a sumei împrumutului pînă în data de 10 octombrie 2009, conform pct. 1 al contractului de împrumut din 10 februarie 2009.

Afirmă că contractul de împrumut bănesc a fost întocmit și semnat într-o formă scrisă simplă, iar în calitate de garanție a plății datoriei față de împrumutător de către Liudmila Zaporojeț, din numele ei, ca proprietară a apartamentului și din numele coproprietarului - soțul acesteia, Victor Zaporojeț, în baza procurii nr. 732, autentificate la 02 februarie 2009 de către notarul Constantinescu Elena, a fost încheiat contractul de ipotecă, ca obiect al garantării împrumutului servind apartamentul nr. 22 situat în mun. Chișinău, Aeroport 7, contractul de ipotecă fiind autentificat de către notarul Șindilă Aurel.

Relevă că, în termenul prevăzut pentru rambursare, Liudmila Zaporojeț nu a întors nici suma împrumutului și nici dobânzile stabilite, încercările de a o contacta nu s-au soldat cu succes.

Susține că notificarea din 10 iulie 2011 privind executarea obligațiilor privind rambursarea împrumutului și a dobânzilor aferente, cît și preavizul din 10

iulie 2011 cu privire la executarea dreptului de ipotecă, au fost primite personal de către soțul împrumutatei - Zaporojeț Victor Serghei la data de 13 noiembrie 2011.

Menționează că în legătură cu faptul că expira termenul de prescripție a adresării în instanța de judecată pentru apărarea drepturilor sale a fost nevoită să înainteze acțiune în instanța de judecată.

Solicită Ludmila Malai încasarea de la Liudmila Zaporojeț datoria de bază în valoare de 20.000 euro, dobânda în sumă de 8.600 euro, conform contractului de împrumut bănesc și dobânda de întârziere în sumă de 7.404 euro, ceea ce constituie în total suma de 36004 euro, echivalentul a 572.229,57 lei, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la ziua depunerii cererii de chemare în judecată și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 11 decembrie 2012, a fost admisă înlocuirea reclamantei Ludmila Malai cu succesorul său în drepturi, Iurii Golovatîi în cauza civilă cu privire la încasarea datoriei de la Liudmila Zaporojeț în baza contractului de împrumut din 10 februarie 2009, în baza contractului de cesiune a creanțelor din 04 decembrie 2012 (f. d. 30).

La 04 noiembrie 2013, Liudmila Zaporojeț a înaintat o cerere reconvențională împotriva lui Iurii Golovatîi, intervenienți accesorii notarul privat Aurel Șindrilă și ÎS „Cadastru”, prin care a solicitat obligarea pîrîtului să solicite radierea gajului din Registrul bunurilor imobile instituit pe baza contractului de ipotecă nr. 576 din 10 februarie 2009, autentificat de notarul privat Aurel Șindrilă, radierea gajului din Registrul bunurilor imobile instituit pe baza contractului nominalizat și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată de la pîrît (f. d. 102-103).

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că nu a primit careva sume de bani de la Ludmila Malai, concomitent indicînd că pînă la semnarea contractului de împrumut și după semnarea contractului nu a avut loc o transmitere de fapt a banilor.

Menționează că după natura sa contractul de ipotecă este un contract accesoriu celui principal și anume în speța dată a contractului de împrumut, iar odată ce nu s-a executat contractul de împrumut nu poate fi vorba de realizarea dreptului la ipotecă.

Prin încheierea protocolară în cadrul ședinței din 31 decembrie 2013, s-a dispus atragerea în calitate de intervenient principal pe Victor Zaporojeț (f. d. 121-verso).

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014, a fost admisă acțiunea inițială și a fost încasat de la Liudmila Zaporojeț în beneficiul lui Iurii Golovatîi în temeiul contractului de împrumut încheiat între Ludmila Malai și Liudmila Zaporojeț la 10 februarie 2009 suma de 20.000 euro ce constituie împrumutul nerambursat, 8.600 euro cu titlu de dobîndă aferentă contractului, 7.404 euro cu titlu de dobînda de întârziere, cheltuielile pentru plata taxei de stat în sumă de 17.167 lei, iar în total s-a încasat de la Liudmila Zaporojeț în beneficiul lui Iurii Golovatîi 36.004 euro și 17.167 lei. A fost dispusă executarea silită a dreptului de ipotecă instituit în temeiul contractului de ipotecă nr. 576 din 10 februarie 2009 prin obligarea Liudmilei Zaporojeț și a lui Victor Zaporojeț de a transmite în posesia lui Iurii Golovatîi apartamentul nr. 22 din mun. Chișinău, Aeroport 7, în vederea stingerii datoriei acumulate conform contractului de împrumut încheiat între Liudmila Zaporojeț și Ludmila Malai la 10 februarie 2009.

Acțiunea reconvențională a Liudmilei Zaporojeț împotriva lui Iurii Golovatîi privind obligarea să solicite radierea gajului din Registrul bunurilor imobile a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f. d. 141).

La 07 mai 2014 și 16 septembrie 2014, Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț au declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, cerînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii inițiale și admitere a acțiunii reconvenționale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2016 apelul declarat de către Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț a fost respins și a fost menținută hotărîrea primei instanțe.

În susținerea opiniei sale instanța de apel a stabilit că la 10 februarie 2009, între Ludmila Malai și Liudmila Zaporojeț a fost încheiat contractul de împrumut, prin care împrumutătorul Ludmila Malai a acordat împrumutului Liudmila Zaporojeț un împrumut bănesc în sumă de 20.000 euro cu termenul de rambursare pînă la 10 octombrie 2009. Concomitent în contract este stipulat faptul că suma indicată este transmisă la semnarea contractului, iar împrumutul este luat cu o dobîndă de 3% lunar (f. d. 5).

La 10 februarie 2009, între Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț în calitate de debitori ipotecari și Ludmila Malai în calitate de creditor ipotecar a fost încheiat contractul de ipotecă nr.576, prin care întru asigurarea obligațiilor asumate în timp util și integral conform contractului de împrumut din 10 februarie 2009, debitorii ipotecari Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț, grevează cu gaj apartamentul nr. 22, cu suprafața totală de 54,4 m², situat în mun. Chișinău, str. Aeroport 7, denumit în continuare bunul ipotecat (f. d. 6-9).

Totodată a fost constatat faptul că, prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 11 decembrie 2012 a fost admisă înlocuirea reclamantei Ludmila Malai cu succesorul său în drepturi, Iurii Golovatîi în cauza civilă cu privire la încasarea datoriei de la Liudmila Zaporojeț în baza contractului de împrumut bănesc din 10 februarie 2009 în baza contractului de cesiune a creanțelor din 04 decembrie 2012 (f. d. 30).

Instanța de apel, fiind de acord cu soluția primei instanțe cu privire la admiterea acțiunii inițiale și încasarea de la Liudmila Zaporojeț în beneficiul lui Iurii Golovatîi în temeiul contractului de împrumut încheiat între Ludmila Malai și Liudmila Zaporojeț la 10 februarie 2009 suma în mărime de 20.000 euro ce constituie împrumutul nerambursat, 8.600 euro cu titlu de dobîndă aferentă contractului, 7.404 euro cu titlu de dobînda de întîrziere, cheltuielile pentru plata taxei de stat în sumă de 17.167 lei, iar în total s-a încasat de la Liudmila Zaporojeț în beneficiul lui Iurii Golovatîi 36004 euro și 17167 lei și-a întemeiat concluzia pe prevederile art. 572 și 575 alin. (2), 869 alin. (1) și (2) și art. 872 alin. (1) Codul civil.

Iar în ceea ce privește executarea silită a dreptului de ipotecă instituit în temeiul contractului de ipotecă nr. 576 din 10 februarie 2009 prin obligarea Liudmilei Zaporojeț și a lui Victor Zaporojeț de a transmite în posesia lui Iurii Golovatîi apartamentul nr. 22 din mun. Chișinău, Aeroport 7 în vederea stingerii datoriei acumulate conform contractului de împrumut încheiat între Liudmila Zaporojeț și Ludmila Malai la 10 februarie 2009, instanța de apel și-a întemeiat

concluzia pe art. 30 alin. (1) din Legea cu privire la ipotecă art. 487 alin. (1) Codul civil.

La fel instanța de apel a fost de acord și cu soluția primei instanțe cu privire la respingerea ca fiind neîntemeiată a acțiunii reconvenționale a Liudmillei Zaporojeț împotriva lui Iurii Golovafii privind obligarea să solicite radierea gajului din Registrul bunurilor imobile.

La 11 februarie 2016, Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii inițiale și admitere a acțiunii reconvenționale.

Recurenții Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț în motivarea recursului au indicat că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

Menționează că nu au primit careva sume de bani de la Ludmila Malai. Conform contractului de împrumut bănesc, suma indicată este transmisă la semnarea contractului, iar după ce a avut loc semnarea contractului de împrumut, dar nici înainte, nu a avut nici o transmitere a cărorva bani, respectiv careva recipise în sensul primirii mijloacelor bănești nu au fost scrise de către Liudmila Zaporojeț, deoarece nu au fost primiți careva bani.

Nu sunt de acord cu concluzia instanței de apel precum că argumentele Liudmillei Zaporojeț nu pot fi reținute, deoarece din momentul semnării contractului și pînă la acționarea ei în instanță aceasta nu a înaintat careva pretenții față de reclamantă privitor la netransmiterea banilor indicați în contractul de împrumut. Menționează că, în esența sa contractul de împrumut bănesc este un contract real deoarece își produce efecte din momentul primirii banilor. În acest sens odată ce Liudmila Zaporojeț nu a primit careva sume de bani pînă la moment dreptul acesteia a fost încălcat anume în momentul cînd a fost acționată în justiție pentru încasarea unei datorii inexistente, iar în acest sens a fost înaintată o acțiune reconvențională de radiere a gajului din Registrul bunurilor imobile.

De asemenea, instanțele de judecată greșit au constatat că mențiunea recepționării împrumutului de 20.000 euro este stipulată în contractul de ipotecă nr.576 autentificat notarial la 10 februarie 2009. Consideră total nefondată această constatare a instanței deoarece din textul punctului 1.1 a contractului de ipotecă nu reiese faptul că banii conform contractului de împrumut au fost transmiși. Din sintagma „i-a acordat un credit conform contractului de împrumut” rezultă existența unei relații de credit între părți, iar banii pot fi transmiși și ulterior fie în întregime fie în rate. De altfel, conform art. 462 Codul civil gajul constituit pentru garantarea plății unei sume de bani este valabil, chiar dacă la momentul constituirii debitorul gajist încă nu a primit sau a primit parțial prestația pentru care se obligă. Această regulă se aplică în special la acordarea unui credit sau la emiterea obligațiilor sau altor titluri de împrumut.

Mai menționează că, instanța de apel la întrebările formulate în cadrul ședinței de judecată, notarul -intervenientul accesoriu, a explicat și a recunoscut că în punctul 1.1. a contractului de ipotecă s-a strecurat o greșeală tehnică și nu s-au folosit termeni corecți pentru a reda voința părților. Totodată la întrebarea dacă textul contractului a fost tradus în esență sau cuvînt în cuvînt notarul a explicat că textul contractului a fost tradus mot a mot. Acest fapt demonstrează încă o dată că

Liudmila Zaporojeț nu a primit careva bani pînă la momentul semnării contractului de gaj.

Indică că, instanțele de judecată respingînd acțiunea reconvențională nu și-au motivat concluzia în acest sens. Ori potrivit art. 426 alin. (2) Codul civil, dacă creditorul gajist refuză să predea sumele de bani pe care s-a obligat să le dea cu împrumut și în a căror garantare deține un gaj el este obligat să radieze gajul respectiv. În speță creditorul solicită acești bani de pe debitor și susține că i-ar fi transmis deci refuză să predea careva sume bănești, respectiv apare obligația acestuia de a radia ipoteca din Registrul bunurilor imobile, fapt pentru care apare dreptul corelativ de a solicita acest lucru.

La 10 mai 2016, Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț au depus recurs suplimentar prin care au indicat că instanța de apel incorect a determinat existența raportului de împrumut între Liudmila Zaporojeț și Ludmila Malai, ori contractul de împrumut produce efecte doar din momentul transmiterii de bani.

Unica probă la care instanța de apel face trimitere ca dovadă a existenței unui raport de împrumut este o oarecare telegramă autenticată din 09 februarie 2012 adresată Ludmillei Malai prin care Liudmila Zaporojeț solicită amînarea achitării pe un termen de 3 luni a sumei de 20000 euro care a fost luată de la ea la 10 februarie 2009.

Consideră că acest înscris nu poate fi pus la baza dovedirii transmiterii mijloacelor bănești, ori din conținutul recipisei și contractul de gaj încheiat în aceeași zi nu reiese că a avut loc transmiterea de mijloace bănești.

De asemenea, menționează că Iurii Golovatîi a recunoscut în ședința de apel că notarul privat Aurel Șindrilă a făcut o greșală în contractul de gaj, dar chipurile această greșală nu ar avea relevanță pe dosar.

Indică că la întrebările formulate în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, notarul - intervenientul accesoriu, a explicat și a recunoscut că în punctul 1.1 a contractului de ipotecă s-a strecurat o greșală tehnică și nu s-au folosit termeni corecți pentru a reda voința părților. Totodată la întrebarea dacă textul contractului a fost tradus în esență sau cuvînt în cuvînt notarul a explicat că textul contractului a fost tradus mot a mot. Acest fapt demonstrează încă o dată că Liudmila Zaporojeț nu a primit careva bani pînă la momentul semnării contractului de gaj.

Recurenții nu sunt de acord, cu concluziile instanțelor că dobînda încasată ar fi rezonabilă cu rata Băncii Naționale a Moldovei, ori potrivit textului contractual de împrumut acesta prevede o dobîndă de 3% pe luna care este una disproporționat de mare adică nu este într-o relație rezonabilă cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei încălcîndu-se expres art. 869 alin. (1) Codul civil.

Mai indică că în cazul dat se întrunesc condițiile art. 869 alin. (2) Codul civil potrivit căruia, înțelegerea asupra unei dobînzi prin care se încalcă dispoziția alin.(1) este nulă. Iar, odată ce clauza dată este nulă, solicitarea reclamantului ca să fie încasat a cîte 1 % lunar, în calitate de dobîndă aferentă, în loc de 3% lunar nu mai are un suport juridic deoarece urma să fie din start stabilită o relație rezonabilă cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele pricinii rezultă că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 28 ianuarie, iar la 11 februarie 2016 recurenții au depus recurs.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului. Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată. Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Liudmila Zaporoeț și Victor Zaporoeț nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Argumentele invocate în recurs precum că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente circumstanțele care instanța le consideră constatate, nu pot fi reținute, deoarece în speță, instanța de apel a stabilit just circumstanțele pricinii, precum și a aplicat elocvent normele juridice, ce guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, instanța de recurs notează că, Liudmila Zaporoeț și Victor Zaporoeț nu au invocat nici un argument în vederea ilegalității deciziei instanței de apel.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, referindu-se la dezacordul recurenței cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține și jurisprudența CEDO conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede putere de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcel contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când motivele recursului indicate în cazul din speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, atât în prima instanță cât și instanța de apel, asupra căreia instanța de apel s-a pronunțat în modul corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Liudmila Zaporojeț și Victor Zaporojeț se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru